

Képek és szavak Lille-ből

Az Európai Utas a Lille 2004 rendezvénysorozat három munkatársával, Emmanuel Vinchon koordinátorral, Olivier Célarié sajtófelelőssel, Vanessa Duret asszisztenssel készített beszélgetéseket. Ezek szerkesztett változatát közöljük. A beszélgetéseket vezette és a szöveget fordította László Krisztina.

A város

Lille 180 ezer lakosú város a flamand térség szívében. Korábban valóban flamand terület volt, ahol XIV. Lajos uralkodásáig nem a francia volt a hivatalos nyelv. Vagyis mindig a határon éltünk. Lille vonzáskörében 1 millióan laknak, beleértve a belgiumi területet is. Franciaországban elég kevésnek számít 180 ezer lakos egy Lille méretű településen. Városunk mégis jelentős szerepet játszik, mert nagyon gazdag vidék központja s meghatározó a történelem és a város kulturális öröksége, szerepe is. Az elmúlt tíz évben Lille nagy változásokon ment keresztül. Megnőtt a jelentősége mind gazdasági, mind turisztikai szempontból, és most már a kultúra révén is. A Lille 2004 fesztivál is ebbe a folyamatba illeszkedett, hangsúlyozva a tényt, hogy ez a kultúra nem véletlenszerűen alakult ki itt, hanem határozott szándék formálja egy fejlődő, átalakuló régióban.

A célok meghatározása

Lille eredetileg olimpiai játékok rendezését tervezte, ezt a lehetőséget azonban nem kapta meg, helyette az Európai Kulturális Főváros címét nyerte el. A rendezvény vezetői, Martine Aubry polgármester asszony és Didier Fusillier, a Lille 2004 igazgatója először is a célokat akarták kijelölni. Az Európai Főváros címet általában egy város vagy egy regionális központ kapja, de nálunk olyan határokon átnyúló régió jutott nyilvánosságához, amelyhez két megye 165 önkormányzata és 5 belgiumi város tartozik. Lille olyan központ, amely negyed órára van az országhatártól, és már korábban is szeretett volna nyitni az északi flamand tengely és az északkeleti vallon tengely felé. Ezért a vezetők úgy döntöttek, hogy a régió mindkét megyéjének (Pas-de-Calais és Nord megyék) városaiban tarthatnak rendezvényeket.

Identitás, sajátosságok

Mi jellemzi azt a várost, amely századokon keresztül flamand volt, most azonban már francia, amely átélt háborúkat, megszállásokat, nagy európai találkozásokat? Ez a város már nem Párizs felé tekint, hanem Észak felé, Európát figyeli, legyen az Anglia, Belgium, Hollandia vagy akár Luxemburg. A nagyobb területi egységhez tartozás vágya mutatkozik meg az olyan nagy fesztiválokban és projektekben, mint az *Óriások ünnepe*, a különböző ünnepeket előkészítő szervezetek együttműködése vagy az erődök felújítása. Népszerű a lille-i kirakodó vásár, amelyre minden év szeptemberében majdnem kétf millióan ellátogatnak. Ismertek a karneválok, például a dunkerque-i, amely az egész flandriai vidékről fogad látogatókat. Ezt az ünnepelő, *közösen* ünneplő kedvet akartuk megmutatni. Bár a franciák vérmérséklete nem errefelé a leghevesebb, az emberek egy pohár ital mellett mindig szívesen elbeszélgetnek egymással. Ezt a kettősséget jelenítettük meg akkor is, amikor a legmodernebb, legezotikusabb művekkel szembesítettük a várost. Rengeteg művészt hívtunk messzi helyekről, Ázsiából, Amerikából, Afrikából. Állandóan együtt volt a távolság és a közelség, az itt lakók közelsége, akikkel együtt élünk és együtt dolgoztunk a rendezvényeken, és a meghívott művészek egzotikuma, távoli és különös jellege. A fesztiválon együtt voltak helyi és messziről érkezett művészek, helybéli érdeklődők és távolról ideutazó turisták. Többek között ettől lett olyan nagy Lille 2004 sikere. Megjelent egy újfajta turizmus: jöttek látogatók egyrészt a közeli helyekről, Franciaországból, Belgiumból és Angliából, de a messzi Japánból, Kínából is. Ez utóbbiak főleg azért jöttek, mert saját országaik is szerepeltek a rendezvényeken. *Párhuzamos világok* címmel együtt szerepelt többek között Afrika, Ázsia és Óceánia. A program néhány napja alatt egy-egy téma köré csoportosítottunk mindent, ez lehetett egy európai vagy kontinensen kívüli főváros bemutatása. Ezekben a találkozásokon mindig az ünnepi jelleg kapott hangsúlyt.

A lille-iek kezdetben kissé gyanakvóan figyelték az előkészületeket, de végül sikerült mindenkit a fesztivál mellé állítani. Olyanok is ellátogattak hozzánk, és

részt vettek a rendezvényeken, akik korábban sosem jártak kiállításokra vagy koncertre. Tizennyolcezer „követ” képviselte Lille 2004-et otthon, a családjában vagy a munkahelyén, tájékoztatva a környezetében élőket az eseményekről.

Iroda a plazában

Ahhoz, hogy minden jól működjön, szükségünk volt egy irodára a város szívében. Ezt találtuk meg a Centre Euralille-ben. Ez a nagy bevásárlóközpont a város tíz éve létrejött új negyedében található. Így közel lehettünk a Lille 2004-et szimbolizáló helyszínhez, a Tri Postalhoz is. Az irodában jegyet lehetett váltani a rendezvényekre, de kiállításokat, ünnepségeket, összejöveteleket is rendeztünk itt.

A metamorfózis mint alapotívum

Ez Didier Fusillier ötlete volt. Az volt az elgondolás, hogy a művészet a múzeumokból és egyéb zárt helyekről lépjen ki az utcákra. Mit jelent ez a metamorfózis? Kicsit átalakítottuk a települést: városszerte hatalmas műalkotásokat állítottunk fel, létrehoztunk például egy fordított erdőt Lille egyik terén, ahol aztán ünnepségeket, összejöveteleket rendeztünk. Időnként átváltoztattuk a Faidherbe utcát, amelyet Jean-Claude Mézières rajzoló futurisztikus díszletei változtattak át, például sanghaji utcává teázóval, minden irányban állandóan mozgó szörnyekkel, bambuszépítményekkel. A létesítmények állandó cserélgetésével változtattunk a város látképén, az utcákon, az emberek pedig ezekben az átváltoztatott utcákban – például óriási virágok közt – jártak-keltek. Így értük el, hogy az emberek másképp tekintsenek arra a városra, ahol élnek.

A költségvetésről

A 73 millió eurós költségvetést javarészt Lille városa adta össze a különböző egyesületekkel, illetve a Nord-Pas-de-Calais régió két megyéjével karöltve. Az Unió és a francia állam is hozzájárult néhány projekt létrehozásához. Ilyenek például a múzeumok, a határokon átnyúló cserék és az úgynevezett Maisons Folies-k, vagyis „Bolondos házak”, amelyek a rendezvény központi helyei voltak és egyben találkozó helyek a lakosok és a művészek, illetve a lille-i egyesületek számára. Tizenkét ilyen ház jött létre a város környékén, Franciaországban és Belgiumban. Ezek a város tulajdonában maradnak, mint ahogy a hatalmas Shangri-La tulipánok is. S ne feledjük, az alkalomra felújított épületek szintén itt maradnak! A költségvetésbe besegítettek nagyobb cégek is. Természetesen a belépőjegyek árával a közönség is nagyban hozzájárult a költségekhez. Sokkal több érdeklődő jött el a kiállításokra, koncertekre és vett részt a találkozókön, mint amennyire számítottunk.

Eredmények, sikerek

Az utcai ünneplések nagy sikert arattak, mert – mint mondtuk – az itt élők nagyon szeretnek ünnepelni. 2004 végéig több mint hétmillió látogatója volt Lille 2004-nek, amire nagyon büszkék vagyunk. A többi európai kulturális fővároshoz képest nagyon jól teljesítettünk. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy Lille új fejezetet nyitott az európai kulturális fővárosok sorában. Nemcsak itthon, hanem Európában is elismert francia város lett, amely földrajzi, kulturális és gazdasági téren egyaránt jelentős. Elértük a célunkat. ■